

Yttrande: Brett deltagande i högskoleutbildning

DIK är ett Saco-förbund med medlemmar verksamma inom kultur och kommunikation. Bland DIK:s medlemmar finns även lärare, forskare och studenter inom högskolan. DIK har tagit del av departementspromemorian "Brett deltagande i högskoleutbildning" och förbundet har följande synpunkter:

DIK:s synpunkter i korthet

- DIK saknar en tydlig definition och analys av innebörden i begreppet "brett deltagande". Bristen på analys av innehållet i begreppet gör det svårt att ta ställning till förslaget. I promemorian sägs att många högskolor redan i dag arbetar med att bredda deltagandet. Frågan blir då, vad är det högskolorna gör/inte gör i dag för att bredda deltagandet? Frågan blir också vad förslaget egentligen syftar till, eftersom det enligt promemorian "till stor del är en anpassning till det arbete som redan bedrivs vid universitet och högskolor"? DIK hade gärna sett mer konkretiserade förslag och resurser för att genomföra dem.

Motivering

DIK ställer sig helt bakom det arbete som sedan länge bedrivs för att främja och bredda rekryteringen till högskolan. Den svenska modellen innebär bland annat att Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens, inte med låga löner och dåliga arbeten. Därför är det viktigt att främja rekryteringen till högskolan bland alla samhällsgrupper.

Promemorians förslag är att i högskolelagen och högskoleförordningen ändra skrivningar kring högskolans uppdrag så att aktivt främjande av breddad rekrytering till högskolan ersätts med aktivt främjande av "ett brett deltagande i högskoleutbildning". Förändringen innebär att högskolorna inte längre bara ska arbeta för att få personer ur olika samhällsgrupper att *söka och påbörja* en utbildning utan också *fullfölja* den.

Det är svårt att få en tydlig bild av vad denna förändring kan få för konsekvenser. Promemorian säger att förändringen för de flesta högskolor inte kommer att innebära någon förändring för omfattningen av det arbete som redan bedrivs. För DIK är det självklart att högskolorna inte bara ska rekrytera, utan också ge studenterna ett bra mottagande och stöd under hela utbildningen. Och vår erfarenhet är att högskolorna gör det redan i dag. Därför uppstår frågan om promemorians förslag innebär att högskolorna ska göra något mer eller något annorlunda jämfört med vad man gör i dag?

Om högskolorna genom förslaget får ett utökat ansvar för att studenter ska slutföra sin utbildning är det rimligt att staten också tillför utökade resurser att klara det utökade uppdraget. Detta argument har särskild tyngd när det gäller området humaniora-samhällsvetenskap där möjligheterna att ge studenterna stöd under utbildningstiden är mycket begränsade. Det är enligt DIK inte möjligt att ta ansvar för att studenterna fullföljer utbildningen om man endast har resurser för att ge undervisning fyra timmar per vecka. Det finns studenter som klarar att fullfölja en utbildning med så lite stöd, men det är sannolikt att de grupper som förslaget i första hand syftar till att hjälpa inte gör det. Vill man från regeringens sida öka deltagandet och "genomströmningen" är ökade resurser därför det mest effektiva sättet att gå till väga.

Sett ur ett lite bredare perspektiv kan man se det aktuella förslaget som en direkt anpassning till den diskussion om modernisering av den högre utbildningen som förs inom EU om en ny agenda för högre utbildning. EU kommissionen säger i sitt meddelande (SWD (2017) 164 final) om en ny EU-agenda för högre utbildning bland annat följande om en av de fyra åtgärdsprioriteringar man ställer upp, "Bygga upp inkluderande och sammanhängande system för högre utbildning":

Inkluderande system för högre utbildning kräver också de rätta förhållandena för att studenter med olika bakgrund ska kunna lyckas. Detta handlar om mer än ekonomiskt stöd till missgynnade grupper, även om detta är avgörande för studenter från låginkomstfamiljer. För att öka chansen att studierna framgångsrikt avslutas bör de högre utbildningsanstalterna ta ett helhetsgrepp på undervisningen och bedömningen, vidta åtgärder för att handleda studenterna och ge både akademiskt och annat stöd. De högre utbildningsanstalterna bör vara trygga platser för alla studenter, fria från könsrelaterat våld och diskriminering. För att kunna fastställa studenternas behov av stöd är det mycket viktigt att tidigt upptäcka problemen. Flexibla studiealternativ (deltid eller på nätet) och mer allmänt erkännande av tidigare lärande krävs också för att den högre utbildningen ska bli mer tillgänglig, särskilt för vuxenstuderande. Strategier för att hjälpa missgynnade studenter att komma in på och avsluta en högre utbildning är ett lovande sätt att uppnå dessa mål.

Sett ur detta perspektiv kan promemorians förslag ses som ett försök att skapa ett förändringstryck inom högskolan för att utveckla pedagogik och distributionsformer inom den högre utbildningen. Det är en vällovlig ambition, men för att den ska lyckas krävs mer konkreta förslag och resurser för att genomföra dem.

Med vänlig hälsning

Anna Troberg

förbundsordförande DIK